

Białystok, 2011.11.16

PS-V.431.5.28.2011.AL

Pani Izabela Łoszevska
Kierownik
Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Stawiskach

Uprzejmie informuję, że w wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 17, 18, 19 października 2011r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stawiskach w zakresie realizacji zadań własnych gminy oraz zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku dokonano ustaleń opisanych w protokole kontroli. Kontrolą objęto okres od 01.10.2010r. do 30.09.2011r.

Protokół kontroli kompleksowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiskach został podpisany przez Kierownika Ośrodka w dniu 04.11.2011r.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano akta osobowe kierownika jednostki oraz pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej. Z przeanalizowanych akt wynika, że kierownik jednostki, pracownicy socjalni, opiekunka środowiskowa i 2 opiekunów, w tym 1 który był zatrudniony na czas określony w okresie od 01.12.2010r. do 31.07.2011r. posiadały wymagane kwalifikacje niezbędne do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach, natomiast 7 opiekunów zatrudnionych na czas określony nie posiadało wymaganych kwalifikacji do zajmowanych stanowisk określonych w tabeli nr III *Jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz centra integracji społecznej*, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398, ze zm.), zgodnie z którą minimalne wymagania kwalifikacyjne to dyplom w zawodzie, wykształcenie średnie o profilu ogólnym lub zawodowym umożliwiające wykonywanie zadań na stanowisku lub ukończenie szkoły asystentek medycznych.

Biorąc pod uwagę fakt, że gminę Stawiski zamieszkuje 6 650 mieszkańców (stan na 30 września 2011r.), należy stwierdzić, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka spełnia normy określone w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Podczas kontroli stwierdzono, że pracownicy socjalni od dnia 01.07.2011r. poruszają się prywatnymi samochodami osobowymi nie otrzymując zwrotu kosztów przejazdów z miejsca pracy do miejsc wykonywania czynności zawodowych, tj. niezgodnie z art. 121 ust. 3c ustawy o pomocy społecznej.

Rada Miejska przyjęła Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2013 (art. 17 ust. 1 pkt 1) oraz Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dziećmi i Rodziną (art. 17 ust. 1 pkt 13).

Podjęto również uchwały: w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, w sprawie warunków przyznawania, odpłatności trybu ich pobierania i zwolnień z opłat za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, określono zasady zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych gminy w zakresie dożywiania uczniów w szkołach.

Uregulowania podjęte w uchwale dot. określenia zasad zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych gminy w zakresie dożywiania uczniów w szkołach są niezgodne z ustawą z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. Nr 267 poz. 2259 ze zm.) w zakresie:

- uchwała nie określa szczegółowych warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku przyznaną osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej - co jest niezgodne z dyspozycją określoną w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. skutkującą przyznaniu Radzie Miejskiej uprawnienia do podejmowania uchwał zawierających w swej treści zapisy dotyczące określenia warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku w przypadku przekroczenia przez dany krąg podmiotów wysokości kryterium dochodowego, ustalonego przez ustawodawcę bądź radę gminy. Zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w ramach pomocy w formie posiłku powinny objąć określenie podmiotów zobowiązanych do zwrotu, a także wskazanie kryteriów, w oparciu o które ma ten zwrot nastąpić i w jakiej części.

Gmina Stawiski nie posiada dokumentu określającego zasady organizowania pogrzebu, w tym osobom bezdomnym.

Ośrodek w okresie wolnym od nauki nie realizował wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” poprzez przyznawanie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Ponadto ustalenia kontroli wykazały, że gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20 ustawy, natomiast zadania wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 12, 15, 16a nie są realizowane z uwagi na brak zgłaszanych potrzeb w tym zakresie.

Gmina realizuje także zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 5 ustawy oraz zadania wynikające z art. 18 ust 1 pkt 6 - poprzez realizację ustawy o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Natomiast nie realizuje zadań wynikających z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3, 4 oraz zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8, 9 ustawy.

Gmina realizuje zadania wynikające z art. 110 ust. 4. Kierownik OPS w Stawiskach złożył Radzie Miejskiej sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2010 rok na VIII Sesji Rady Miejskiej w Stawiskach w dniu 24.02.2011r. i przedstawił potrzeby w zakresie pomocy społecznej na 2011r.

Zadanie określone w art. 110 ust. 5 ww. ustawy nie było realizowane – Kierownik Ośrodka w okresie kontrolnym nie wytaczała powództwa o zasądzenie alimentów

na rzecz mieszkańców gminy. Osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Ośrodek w okresie objętym kontrolą kierował wnioskami o ustalenie niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (zadanie określone w art. 110 ust. 6 ww. ustawy).

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku okresowego stwierdzono:

- w 2 przypadkach zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz § 7 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- w 2 przypadkach nie odliczono 1/3 opłaconej składki KRUS od dochodu miesięcznego rodziny, co skutkowało przyznaniem zasiłku okresowego w nieprawidłowej wysokości (co jest niezgodne z art. 8 ust. 4 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej),
- w 2 przypadkach potwierdzeniem doręczenia decyzji jest podpis złożony na decyzji przez stronę bez daty dokonania czynności, co jest niezgodne z art. 46 § 1 kpa (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz.1071 ze zm.).

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku celowego stwierdzono:

- w 2 przypadkach zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia z dnia 19.04.2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- w 7 przypadkach decyzje nie posiadają dostatecznych uzasadnień faktycznych i prawnych, co jest niezgodne z art. 107 § 3 kpa,
- w 2 przypadkach w decyzji nie określono miejsca i daty dokonania wypłaty świadczenia,
- w 3 przypadkach brak dokumentu o których mowa w § 7 ust.1 pkt.20 rozporządzenia z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz § 8 ust.1 pkt 20 ww. rozporządzenia z dnia 25.01.2011r. tj. oświadczenia o stanie majątkowym.

W postępowaniach w sprawie ustalenia uprawnień do pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono:

- w sentencji wszystkich sprawdzonych decyzji nie określono zakresu usług, co jest sprzeczne z art. 50 ust.5 ustawy o pomocy społecznej,
- w podstawie prawnej wszystkich sprawdzonych decyzji zamieszczono art. 41 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, który nie miał zastosowania przy udzieleniu pomocy w formie usług opiekuńczych,
- we wszystkich sprawdzonych decyzjach przyznawano świadczenia na wniosek strony, pomimo, że w aktach spraw takich wniosków nie było, co jest sprzeczne z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,
- w 10 przypadkach w aktach spraw brak aktualizacji wywiadu, co jest niezgodne z art.107 ust. 4 ww. ustawy o pomocy społecznej,
- w 8 przypadkach w aktach spraw nie zamieszczano oświadczenia o stanie majątkowym, dokumentu określonego w § 7 ust. 1 pkt 20 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz § 8 ust.1

pkt 20 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- w zamieszczonych w aktach sprawy kartach pracy opiekuna istnieją rozbieżności pomiędzy ilością godzin świadczonych usług opiekuńczych, a przyznanych w decyzji administracyjnej,

- w 3 sprawdzonych przypadkach w wydanych decyzjach administracyjnych nie naliczono odpłatności za usługi opiekuńcze na podstawie § 1 uchwały Nr XVIII/72/07 Rady Miejskiej w Stawiskach z dnia 26 października 2007r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków przyznawania zasad odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- w 1 przypadku nie przeprowadzono postępowania i nie dokonano zmiany decyzji administracyjnej w zakresie zmiany czasookresu przyznania usług opiekuńczych, pomimo że strona faktycznie nie korzysta z tej formy pomocy, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4, 5 ustawy o pomocy społecznej,

- w 1 przypadku potwierdzeniem doręczenia decyzji jest podpis złożony na decyzji przez stronę bez daty dokonania czynności, co jest niezgodne z art. 46 § 1 kpa.

W postępowaniach w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń w zakresie dożywiania osób potrzebujących w ramach rządowego programu pomocy społecznej „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

- w 5 przypadkach w aktach spraw brak wniosku osoby zainteresowanej o udzielenie pomocy (co powoduje brak możliwości ustalenia daty wszczęcia postępowania administracyjnego) – co jest niezgodne z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz z art. 35 § 3 kpa,

- w 3 przypadkach nie dołączono zaświadczenia potwierdzającego kontynuowanie nauki w gimnazjum, o którym mowa w § 7 ust.1 pkt.12 i § 8 ust.1 pkt.12 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego z dnia 19.04.2005r., z dnia 25.01.2011r,

- w 12 przypadkach decyzje nie posiadają dostatecznych uzasadnień faktycznych i prawnych, co jest niezgodne z art. 107 § 3 kpa,

- w 4 przypadkach potwierdzeniem doręczenia decyzji jest podpis złożony na decyzji przez stronę bez daty dokonania czynności, co jest niezgodne z art. 46 § 1 kpa,

- w 1 przypadku decyzję administracyjną wydano niezgodnie z terminem określonym w art. 35 kpa, tj. później, niż w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku nie powiadamiając strony o niezakończonym w terminie, zgodnie z art. 36 kpa.

- dołączone do akt sprawy oświadczenie o stanie majątkowym z dnia 23.09.2011r. nie zostało złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, co jest niezgodne z art. 107 ust. 5a ustawy o pomocy społecznej – protokół kontroli str. 20 poz. 1, - w 1 przypadku w aktach sprawy nie zamieszczono oświadczenia o stanie majątkowym, dokumentu określonego w § 8 ust.1 pkt 20 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- w 1 przypadku stwierdzono, iż sposób realizacji świadczenia („sposób wypłaty: forma rzeczowa, wypłacone w terminie: do końca miesiąca” tj. pomoc w formie świadczenia rzeczowego

w postaci produktów żywnościowych) jest sprzeczny z formą w jakiej świadczenie zostało przyznane (tj. *świadczenie pieniężne na zakup artykułów żywnościowych*) – art. 3 pkt 1 lit c ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania przewiduje możliwość przyznania pomocy w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych,

- w 1 przypadku w aktach sprawy stwierdzono brak faktur (wystawionych przez sklep realizujący decyzję OPS) potwierdzających odbiór pomocy w formie określonej w decyzji przyznającej świadczenie.

W sprawach dotyczących odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej stwierdzono:

- w 3 przypadkach w rozstrzygnięciach decyzji zmieniających odpłatność osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej organ ustalił własną odpłatność (gminy Stawiski) za pobyt stron w ww. placówce. Rozpatrywane sprawy dotyczyły odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej osoby umieszczonej, czyli rozstrzygnięcie powinno dotyczyć wyłącznie jej praw i obowiązków, natomiast wnoszenie opłat przez gminę za jej mieszkańca skierowanego do domu pomocy społecznej nie jest indywidualną sprawą rozstrzyganą w drodze decyzji administracyjnej.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku stałego stwierdzono:

- w 5 przypadkach w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej znajduje się zapis dotyczący opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne. Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, nie nadaje ośrodkowi pomocy społecznej prawa do wydawania decyzji w tej sprawie. Zapis o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie jest częścią rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały i ma wyłącznie charakter informacyjny,
- w 2 przypadkach w aktach sprawy brak wywiadu, o którym mowa w art.103 ustawy o pomocy społecznej.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku specjalnego celowego stwierdzono:

- w 3 przypadkach zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, zgodnie z § 7 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia z dnia 19.04.2005r. oraz z § 8 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- w 5 przypadkach - w podstawie prawnej oraz w uzasadnieniu decyzji powołano się na art. 39 ustawy o pomocy społecznej – kwestię przyznania zasiłku specjalnego celowego reguluje art. 41 pkt. 1,
- w 1 przypadku nie określono miejsca i daty dokonania wypłaty świadczenia,
- w 1 przypadku nie określono miejsca wypłaty świadczenia,
- w 5 przypadkach decyzje nie posiadają dostatecznych uzasadnień faktycznych i prawnych, co jest niezgodne z art. 107 § 3 kpa,

- w 2 przypadkach aktualizacja wywiadu została przeprowadzona po terminie określonym w art.107 ust. 4 ww. ustawy o pomocy społecznej,
- w 2 przypadkach brak dokumentu o których mowa w § 7 ust.1 pkt.20 rozporządzenia z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz § 8 ust.1 pkt 20 ww. rozporządzenia z dnia 25.01.2011r. tj. oświadczenia o stanie majątkowym,
- w 1 przypadku w aktach sprawy brak wniosku strony, o którym mowa w art. 102 ustawy o pomocy społecznej,
- w 1 przypadku w wywiadzie środowiskowym brak złożonego podpisu przez pracownika socjalnego przeprowadzającego wywiad.

Przyczyną powstania powyższych uchybień jest niedostateczna znajomość aktów prawnych, w szczególności ustawy o pomocy społecznej oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy, a także brak wystarczającego nadzoru Kierownika jednostki nad realizacją zadań.

Za powstałe uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialny jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiskach oraz Burmistrz Stawisk.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuje Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiskach do:

1. Podjęcia działań w celu dokonania przez Radę Miejską w Stawiskach zmian w Uchwale w sprawie zasad zwrotu wydatków przeznaczonych na świadczenia przyznawane w ramach zadań własnych gminy w zakresie dożywiania uczniów w szkołach.
2. Podjęcia działań w celu dożywiania dzieci w okresie wolnym od nauki, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 2 pkt 2 ustawy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
3. Podjęcia działań w celu określenia sposobu sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (art.17 ust 1, pkt 15 oraz art. 44 ustawy o pomocy społecznej).
4. Dokonywania zwrotu kosztów przejazdu z miejsca pracy do wykonywania czynności zawodowych pracownikom socjalnym (art. 121 ust. 3c ustawy o pomocy społecznej).
5. Prawidłowego ustalenia wysokości przyznanego zasiłku okresowego w sprawie określonej w protokole kontroli str.5 poz.1, 2, 5, 9,
6. Naliczenia odpłatności za usługi opiekuńcze na podstawie § 1 obowiązującej uchwały Rady Miejskiej w Stawiskach w sprawie określonej w protokole kontroli str.10 poz.7, 9, 12,
7. Prawidłowego stosowania obowiązujących przepisów: ustawy o pomocy społecznej, rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności:

- pełnego kompletowania materiałów dowodowych, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 7, 12, 20 oraz § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- potwierdzania doręczania decyzji administracyjnych zgodnie z art. 46 § 1 kpa,
- sporządzania uzasadnień wydawanych decyzji w oparciu o kryteria określone w art. 107 § 3 Kpa,
- zamieszczania w sentencji decyzji miejsca i daty wypłaty świadczenia,
- określania zakresu usług opiekuńczych, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej,
- stosowania prawidłowej podstawy prawnej w wydawanych decyzjach,
- przyznawania świadczeń na wniosek strony, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,
- sporządzania aktualizacji wywiadów środowiskowych zgodnie z terminem określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- świadczenia usług opiekuńczych zgodnie z ilością godzin zawartą w sentencji przyznanej decyzji administracyjnej,
- przeprowadzania postępowania oraz dokonywania zmian decyzji administracyjnej w zakresie zmiany czasookresu przyznania usług opiekuńczych, zgodnie z art. 106 ust. 4, 5 ustawy o pomocy społecznej,
- wydawania decyzji zgodnie z terminem określonym w art. 35 kpa oraz w oparciu o art. 36 kpa,
- formułowania rozstrzygnięcia decyzji dotyczących ustalenia opłaty za pobyt osoby umieszczonej w DPS tylko w zakresie jej praw i obowiązków,
- nie zamieszczania w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej zapisu dot. opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- przeprowadzania wywiadów u osób o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej,
- składania podpisu przez pracownika socjalnego w wywiadzie środowiskowym,
- domagania się od osoby ubiegającej się o pomoc składania oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań w oparciu o art. 107 ust. 5a ustawy o pomocy społecznej,
- przeprowadzania aktualizacji wywiadu w terminie, zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
- prawidłowego i adekwatnego do formy przyznania wypłacania świadczeń wynikających z ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej kierownikowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego, zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Otrzymuje:

Burmistrz Stawisk

KANCELARIA OGÓLNA

16 LIS. 2011

przyjęł

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

2011.11.16 A. Lisewska - st. imp. wj.